

# NHỮNG THÁCH THỨC VÀ GIẢI PHÁP TRONG TỔ CHỨC, HOẠT ĐỘNG VÀ QUẢN LÝ GIÁM ĐỊNH TƯ PHÁP LĨNH VỰC TÀI NGUYÊN - MÔI TRƯỜNG

Doãn Hà Phong, Tạ Thu Hằng

Viện Khoa học Khí tượng Thủy văn và Biến đổi khí hậu

Ngày nhận bài: 9/01/2025; ngày chuyển phản biện: 10/01/2025; ngày chấp nhận đăng: 20/01/2025

**Tóm tắt:** Bài viết tập trung vào phân tích các vấn đề chính trong công tác giám định tư pháp, đặc biệt là các khó khăn trong việc tổ chức, triển khai và quản lý hoạt động giám định trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường. Một trong những thách thức lớn là việc tăng số lượng vụ việc trưng cầu giám định, với 74 vụ vào năm 2022 và 97 vụ trong 10 tháng đầu năm 2023. Các vụ việc chủ yếu liên quan đến đất đai, khoáng sản và môi trường, đòi hỏi sự chính xác và minh bạch trong kết luận giám định.

Tuy nhiên, quy trình giám định còn thiếu sự chuẩn hóa, các cơ quan chức năng chưa phối hợp hiệu quả, và thiếu giám định viên tại các địa phương. Ngoài ra, áp lực công việc cũng khiến thời gian xử lý vụ việc kéo dài, gây khó khăn cho các cơ quan giám định và tố tụng. Để khắc phục những vấn đề này, nhóm tác giả đã đề xuất một số giải pháp quan trọng, bao gồm việc cải thiện quy định pháp lý, phân cấp rõ ràng giữa trung ương và địa phương, cũng như nâng cao vai trò của các cơ quan giám định tại địa phương. Cũng cần chú trọng đào tạo đội ngũ giám định viên, đảm bảo các yêu cầu chuyên môn trong giám định tư pháp, và đẩy mạnh xã hội hóa hoạt động giám định trong lĩnh vực đất đai và môi trường.

Bài viết nhấn mạnh tầm quan trọng của việc hoàn thiện các quy định, tăng cường sự phối hợp giữa các cơ quan, và bổ sung quy định về từ chối giám định hoặc tăng cường trách nhiệm của người đứng đầu các đơn vị giám định. Việc cải thiện những yếu tố này sẽ giúp nâng cao hiệu quả công tác giám định, giảm thiểu sự chậm trễ và tăng tính chính xác trong quá trình xử lý các vụ việc phức tạp liên quan đến tài nguyên và môi trường.

**Từ khóa:** Pháp lý, giám định, tư pháp, tài nguyên và môi trường, trưng cầu.

## 1. Mở đầu

Giám định tư pháp trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường là hoạt động then chốt, cung cấp cơ sở khoa học quan trọng để phục vụ quá trình tố tụng, giải quyết tranh chấp và bảo vệ quyền lợi chính đáng của các bên liên quan. Trong bối cảnh các vấn đề về môi trường và tài nguyên ngày càng phức tạp, nhu cầu giám định tư pháp không ngừng tăng cao cả về số lượng lẫn tính chuyên sâu. Dù các quy định pháp luật, đặc biệt là Thông tư số 15/2021/TT-BTNMT, đã tạo hành lang pháp lý tương đối đầy đủ, việc triển khai thực tế vẫn gặp nhiều khó khăn.

Một số thách thức nổi bật bao gồm sự thiếu

rõ ràng trong phân cấp nhiệm vụ giữa trung ương và địa phương, hạn chế trong phối hợp giữa các bên thực hiện giám định, cùng với khó khăn về nguồn lực và kinh phí. Trước những vấn đề này, việc nâng cao chất lượng tổ chức và quản lý hoạt động giám định tư pháp là nhiệm vụ quan trọng, nhằm đáp ứng yêu cầu ngày càng khắt khe của pháp luật và thực tiễn. Bài viết sẽ làm rõ các thách thức hiện tại và đưa ra giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động giám định tư pháp trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường.

## 2. Những thành tựu nổi bật trong chỉ đạo và triển khai nhiệm vụ giám định tư pháp tại Bộ Tài nguyên và Môi trường

Việc xây dựng các văn bản pháp lý như Luật, Nghị định và Thông tư giúp hoàn thiện khung pháp luật về tài nguyên và môi trường, nâng

Liên hệ tác giả: Tạ Thu Hằng  
Email: tathuhang@gmail.com

cao hiệu quả quản lý và bảo vệ tài nguyên thiên nhiên. Các văn bản này cũng đảm bảo tính minh

bạch, chính xác trong việc thi hành pháp luật và hỗ trợ phát triển bền vững.

*Bảng 1. Tổng hợp một số văn bản được xây dựng để hoàn thiện các dự án Luật, Nghị định, Thông tư để hoàn thiện hệ thống pháp luật về tài nguyên và môi trường [16]*

STT	Loại văn bản	Nội dung chính
1	Dự án Luật	- Dự án Luật Tài nguyên nước (sửa đổi) - Dự án Luật Đất đai (sửa đổi) - Dự án Luật Địa chất và Khoáng sản
2	Nghị định, Quyết định	- Nghị định số 10/2023/NĐ-CP (03/4/2023): Sửa đổi, bổ sung một số điều của các nghị định hướng dẫn thi hành Luật Đất đai - Nghị định số 02/2023/NĐ-CP (01/02/2023): Quy định chi tiết thi hành Luật Tài nguyên nước - Nghị định số 22/2023/NĐ-CP (12/5/2023): Sửa đổi, bổ sung một số nghị định liên quan đến kinh doanh trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường - Quyết định số 06/2023/QĐ-TTg (24/02/2023): Thí điểm chấp thuận chuyển mục đích sử dụng đất trồng lúa dưới 500 ha - Dự thảo Nghị định quy định về lấn biển.
3	Dự thảo Nghị định	- Sửa đổi, bổ sung Nghị định chi tiết Luật Khoáng sản - Thay thế Nghị định về xử phạt hành chính lĩnh vực khí tượng thủy văn - Sửa đổi, bổ sung Nghị định số 08/2022/NĐ-CP (10/01/2022): Quy định chi tiết Luật Bảo vệ môi trường - Sửa đổi, bổ sung Nghị định số 40/2016/NĐ-CP và Nghị định số 11/2021/NĐ-CP: Quy định về tài nguyên biển - Sửa đổi, bổ sung Nghị định số 44/2014/NĐ-CP và Nghị định số 10/2023/NĐ-CP về giá đất và hướng dẫn thi hành Luật Đất đai.
4	Thông tư ban hành	- Thông tư số 02/2023/TT-BTNMT (15/5/2023): Sửa đổi Thông tư số 23/2014/TT-BTNMT và Thông tư số 24/2014/TT-BTNMT về giấy chứng nhận quyền sử dụng đất và hồ sơ địa chính.
5	Dự thảo Thông tư	- Sửa đổi Thông tư số 36/2014/TT-BTNMT: Quy định chi tiết phương pháp định giá đất - Sửa đổi, bổ sung các thông tư liên quan đến sổ hộ khẩu, giấy tờ khi thực hiện thủ tục hành chính trong lĩnh vực đất đai - Sửa đổi và bãi bỏ một số thông tư thuộc thẩm quyền của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường.
6	Hoạt động khác	- Tiếp tục rà soát, kiến nghị sửa đổi, bổ sung để hoàn thiện hệ thống pháp luật về tài nguyên và môi trường.

Bảng 1 cho thấy: Những văn bản này đóng vai trò then chốt trong việc xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp lý trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường, đồng thời tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc trong thực tế, giúp đơn giản hóa thủ tục hành chính và tạo điều kiện thuận lợi cho các tổ chức, cá nhân.

Các dự án luật như Luật Tài nguyên nước (sửa đổi) [1] và Luật Đất đai (sửa đổi) [2] tập

trung giải quyết những vấn đề cốt lõi trong quản lý, sử dụng tài nguyên, hướng đến mục tiêu sử dụng hiệu quả và bền vững đất đai, nguồn nước.

Các Nghị định (ví dụ: Nghị định số 10/2023/NĐ-CP [3], Nghị định số 02/2023/NĐ-CP [4], Nghị định số 22/2023/NĐ-CP) [5] cụ thể hóa các điều khoản trong luật, điều chỉnh các quy định phù hợp với thực tiễn và tháo gỡ những khó khăn trong quá trình triển khai.

Quyết định số 06/2023/QĐ-TTg [6] được ban hành nhằm thí điểm việc chuyển đổi mục đích sử dụng đất trồng lúa quy mô nhỏ dưới 500 ha. Quyết định này mang lại sự linh hoạt cho chính quyền địa phương trong việc xử lý các vấn đề liên quan đến đất đai, góp phần thúc đẩy phát triển nông nghiệp và kinh tế địa phương.

Các dự thảo như Nghị định sửa đổi, bổ sung Nghị định số 40/2016/NĐ-CP [7] về quản lý tài nguyên, môi trường biển và hải đảo hay Nghị định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực khí tượng thủy văn cho thấy nỗ lực cải cách và nâng cao hiệu quả quản lý hành chính. Điều này không chỉ hỗ trợ trong việc thực hiện pháp luật mà còn góp phần đơn giản hóa các thủ tục liên quan, giảm thiểu gánh nặng hành chính.

Thông tư số 02/2023/TT-BTNMT [8] và các dự thảo thông tư khác tập trung vào việc điều chỉnh các quy định liên quan đến đất đai, như cấp Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, định

giá đất, hồ sơ địa chính. Điều này giúp cải thiện tính minh bạch và tăng hiệu quả trong các hoạt động giao dịch và quản lý đất đai.

Bộ Tài nguyên và Môi trường thường xuyên rà soát hệ thống pháp luật hiện hành để đưa ra các kiến nghị sửa đổi, bổ sung nhằm đáp ứng nhu cầu thực tiễn và phù hợp với các yêu cầu phát triển mới trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường [9].

### 3. Công tác củng cố và kiện toàn tổ chức giám định tư pháp của Bộ Tài nguyên và Môi trường

Việc củng cố và hoàn thiện tổ chức giám định tư pháp tại Bộ Tài nguyên và Môi trường nâng cao chất lượng giám định, đảm bảo tính chính xác và minh bạch trong xử lý các vụ việc về tài nguyên và môi trường. Điều này hỗ trợ hiệu quả công tác điều tra, xử lý vi phạm và góp phần củng cố hệ thống pháp luật, bảo vệ tài nguyên thiên nhiên, đồng thời thúc đẩy phát triển bền vững.

*Bảng 2. Tổng hợp các nội dung được củng cố và kiện toàn tổ chức giám định tư pháp của Bộ Tài nguyên và Môi trường [16]*

STT	Nội dung	Chi tiết
1	Củng cố tổ chức và đội ngũ giám định tư pháp	- Tiếp tục kiện toàn cơ cấu tổ chức, đơn vị trực thuộc và đội ngũ giám định viên tư pháp. - Bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ, hỗ trợ thực hiện quy trình giám định. - Đề xuất giải pháp tháo gỡ khó khăn, xử lý nghiêm các hành vi tiêu cực, né tránh, từ chối giám định, hoặc ban hành kết luận không đúng.
2	Điều chỉnh thông tin giám định tư pháp	- Quyết định số 190/QĐ-BTNMT ngày 07/02/2023 và Quyết định số 271/QĐ-BTNMT ngày 16/02/2023 điều chỉnh tổ chức, người giám định tư pháp trong lĩnh vực đất đai, khoáng sản (chuyển tiếp từ năm 2022). - Lĩnh vực môi trường: Hoàn thành các vụ việc của năm 2022, không phải điều chỉnh chuyển tiếp.
3	Công bố tổ chức và người giám định tư pháp	+ 34 tổ chức giám định tư pháp theo vụ việc trong 9 lĩnh vực: Đất đai (05), môi trường (06), địa chất khoáng sản (13), biển và hải đảo (01), khí tượng thủy văn (02), biến đổi khí hậu (01), đo đạc bản đồ (02), tài nguyên nước (03), viễn thám (01). + 131 người giám định tư pháp theo vụ việc trong 9 lĩnh vực: Đất đai (21), môi trường (24), địa chất khoáng sản (58), biển và hải đảo (03), khí tượng thủy văn (05), biến đổi khí hậu (02), đo đạc bản đồ (11), tài nguyên nước (05), viễn thám (02).
4	Rà soát và bổ nhiệm giám định viên tư pháp	- Bộ Tài nguyên và Môi trường đang yêu cầu hoàn thiện hồ sơ, trình Bộ trưởng bổ nhiệm giám định viên tư pháp (thay thế Quyết định số 80/QĐ-BTNMT ngày 13/01/2022).

Bảng 2 cho thấy: Việc nâng cao và hoàn thiện cơ cấu tổ chức cùng đội ngũ giám định viên, bao gồm cả chính thức và theo vụ việc, đóng vai trò quan trọng trong việc đáp ứng yêu cầu ngày càng cao. Điều này đặc biệt cần thiết trong các lĩnh vực đòi hỏi chuyên môn cao như đất đai, môi trường và khoáng sản. Bộ đã chú trọng đào tạo nghiệp vụ, hướng dẫn thực hiện quy trình giám định một cách chặt chẽ, đồng thời xử lý nghiêm các hành vi tiêu cực như né tránh giám định hay đưa ra kết luận sai lệch.

Các quyết định 190/QĐ-BTNMT [10] và 271/QĐ-BTNMT [11] được ban hành nhằm đảm bảo sự kế thừa và liên tục trong xử lý các vụ việc giám định từ năm trước. Điều này giúp tránh tình trạng chậm trễ, đặc biệt trong các lĩnh vực có khối lượng công việc lớn như đất đai và khoáng sản. Trong khi đó, lĩnh vực môi trường đã hoàn tất các vụ việc của năm 2022, thể hiện năng suất cao trong hoạt động giám định của lĩnh vực này.

Việc công bố danh sách các tổ chức và cá nhân theo Quyết định 708/QĐ-BTNMT [12] không chỉ tăng tính minh bạch mà còn đảm bảo quyền lợi và trách nhiệm của các đơn vị được phân công nhiệm vụ. Tổng cộng có 34 tổ chức và 131 cá nhân thuộc 9 lĩnh vực quản lý nhà nước, trong đó lĩnh vực địa chất khoáng sản chiếm tỷ lệ lớn nhất với 13 tổ chức và 58 cá nhân. Số liệu này phản ánh nhu cầu lớn về giám định ở các lĩnh vực như khoáng sản, đất đai và môi trường, vốn yêu cầu chuyên môn sâu và đội ngũ mạnh.

Bộ đang tiếp tục quá trình rà soát và bổ sung đội ngũ giám định viên để thay thế các quyết định cũ, bảo đảm hệ thống giám định được vận hành theo đúng pháp luật và thực tiễn. Đây là bước quan trọng để duy trì và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đáp ứng tốt hơn các yêu cầu của công việc giám định trong bối cảnh hiện nay.

#### **4. Tình hình tiếp nhận và thực hiện các vụ việc trưng cầu giám định tại Bộ Tài nguyên và Môi trường**

Tổng hợp tình hình trưng cầu giám định giúp đánh giá hiệu quả công tác giám định và nhận

diện các khó khăn trong quy trình. Điều này góp phần nâng cao chất lượng và tính chính xác của kết luận giám định. Đồng thời, hỗ trợ cải thiện công tác quản lý và điều phối tại Bộ Tài nguyên và Môi trường.

Kết quả Bảng 3 cho thấy: Từ năm 2022 đến tháng 10 năm 2023, số lượng vụ việc trưng cầu giám định tại Bộ Tài nguyên và Môi trường có xu hướng tăng đáng kể, phản ánh sự gia tăng nhu cầu xử lý các vấn đề pháp lý liên quan đến lĩnh vực tài nguyên, môi trường, đất đai và khoáng sản. Trong năm 2022, tổng cộng 74 vụ việc đã được đề nghị giám định, trong đó 65 vụ (chiếm 87,8%) đến từ cơ quan điều tra cấp tỉnh và huyện, tập trung nhiều vào các vấn đề đất đai, khoáng sản và môi trường. Tính từ đầu năm đến cuối tháng 10/2023, Bộ đã tiếp nhận 97 quyết định trưng cầu giám định, cho thấy mức độ phức tạp ngày càng gia tăng của các vụ việc. Riêng trong tháng 10/2023, 15 vụ việc mới được tiếp nhận, với 13 vụ đang được rà soát, phân công và 2 vụ đã tiến hành giám định [13].

Đáng chú ý, Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng và tiêu cực đã trực tiếp chỉ đạo xử lý 5 vụ việc quan trọng. Trong số này, 2 vụ đã hoàn thành kết luận giám định, 1 vụ được hoàn thành một phần nội dung giám định theo Quyết định trưng cầu số 47/QĐ-ANĐT-Đ3 [14], và 3 vụ việc còn lại đang trong quá trình thực hiện, với 1 dự thảo kết luận đã được hoàn thiện. Điều này cho thấy sự phối hợp chặt chẽ giữa Bộ Tài nguyên và Môi trường với các cơ quan liên quan trong việc giải quyết những vụ việc có tính chất phức tạp, nhạy cảm.

Xu hướng gia tăng số lượng vụ việc không chỉ phản ánh tính nghiêm trọng của các vấn đề vi phạm pháp luật mà còn nhấn mạnh vai trò quan trọng của Bộ trong việc cung cấp các kết luận giám định chính xác, minh bạch, góp phần hỗ trợ hiệu quả cho công tác điều tra và xử lý vi phạm. Thực tế này cũng đặt ra yêu cầu cao hơn về năng lực giám định, sự phối hợp liên ngành và trách nhiệm trong việc bảo đảm tính chính xác, kịp thời của các kết luận giám định tư pháp.

Bảng 3. Thống kê tình hình tiếp nhận và thực hiện các vụ việc trưng cầu giám định tại Bộ Tài nguyên và Môi trường (2022 - tháng 10/2023) [16]

Nội dung	Số lượng	Ghi chú
<b>1. Năm 2022</b>		
Số vụ việc đề nghị trưng cầu giám định	74	
Số vụ việc từ cơ quan điều tra cấp tỉnh, cấp huyện	65/74 (87,8%)	Tập trung vào các lĩnh vực đất đai, khoáng sản, môi trường.
<b>2. Từ đầu năm đến cuối tháng 10/2023</b>		
Tổng số Quyết định trưng cầu giám định tư pháp tiếp nhận	97	Từ các cơ quan trưng cầu giám định (Cơ quan Cảnh sát điều tra, Bộ Công an; công an cấp tỉnh; công an cấp huyện).
Số vụ việc tiếp nhận mới trong tháng 10/2023	15	
Vụ việc đang thực hiện rà soát, phân công	13	
Vụ việc đang thực hiện giám định	2	
Các vụ việc do Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng theo dõi		
Tổng số vụ việc	5	
Số vụ việc hoàn thành kết luận giám định	2	
Số vụ việc hoàn thành kết luận một phần nội dung trưng cầu	1	Quyết định trưng cầu giám định số 47/QĐ-ANĐT-Đ3 ngày 28/09/2022 (Kết luận giám định số 01/KLGD-CKDLTTĐĐ gửi Cơ quan An ninh điều tra, TP. HCM).
Số vụ việc đang thực hiện giám định	3	Trong đó, đã có dự thảo kết luận cho 1 vụ việc.

## 5. Các vấn đề và thách thức trong công tác giám định tư pháp lĩnh vực tài nguyên và môi trường

Thống kê các vấn đề và thách thức trong công tác giám định tư pháp trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường giúp nhận diện các điểm yếu và thiếu sót trong quy trình giám định. Điều này cần thiết để tìm ra giải pháp khắc phục, nâng cao hiệu quả công tác giám định và đảm bảo tính chính xác, công minh của các kết luận giám định. Đồng thời, việc thống kê cũng giúp tối ưu hóa nguồn lực, cải thiện phối hợp giữa các cơ quan liên quan và xây dựng hệ thống pháp lý phù hợp.

Kết quả Bảng 4 trên cho thấy: Công tác giám định tư pháp trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường đang gặp nhiều thách thức liên quan đến phân cấp, quy trình, và hỗ trợ nguồn lực. Việc trưng cầu giám định từ các cấp, đặc biệt là cấp huyện, gia tăng áp lực cho Bộ Tài nguyên

và Môi trường, gây quá tải và ảnh hưởng đến tiến độ xử lý các vụ việc quan trọng. Hệ thống quy định hiện hành, như Thông tư 15/2021/TT-BTNMT [15], chưa đầy đủ và thiếu tính thực tiễn, khiến quy trình thực hiện giám định chưa được chuẩn hóa. Bên cạnh đó, việc thiếu giám định viên tại địa phương và sự phối hợp không hiệu quả từ các cơ quan liên quan làm kéo dài thời gian giải quyết. Giám định viên còn phải đối mặt với áp lực trách nhiệm cao, thiếu hỗ trợ tài chính và các công cụ cần thiết, trong khi chi phí cho các hoạt động liên quan chưa được chi trả kịp thời. Ngoài ra, sự không thống nhất giữa các cơ quan tổ tụng trong việc trưng cầu và đánh giá kết luận giám định cũng làm tăng khối lượng công việc và kéo dài thời gian xử lý vụ án. Để giải quyết, cần cải thiện quy định pháp luật, tăng cường năng lực địa phương, và hỗ trợ toàn diện cho giám định viên [16], [17].



Bảng 4. Thống kê các vấn đề và thách thức trong công tác giám định tư pháp lĩnh vực tài nguyên và môi trường [16]

STT	Nội dung vấn đề	Mô tả chi tiết
1	Phân cấp trong trưng cầu giám định	Pháp luật chưa quy định rõ việc phân cấp, dẫn đến Bộ Tài nguyên và Môi trường phải tiếp nhận các yêu cầu từ cấp Bộ, cấp tỉnh, và cấp huyện. Số lượng từ cấp huyện gia tăng gây quá tải, khó khăn về nguồn lực.
2	Quy định chưa cụ thể trong Thông tư 15/2021/TT-BTNMT	Quy trình giám định tư pháp chưa bao quát được thực tiễn, cần rà soát, đơn giản hóa, thống nhất mẫu biểu và làm rõ trách nhiệm các bên.
3	Khó khăn trong tiếp nhận và phối hợp	Một số vụ việc đã xảy ra từ lâu hoặc không thuộc thẩm quyền Bộ nhưng mới được chuyển về. Thiếu thông tin, văn bản hướng dẫn và sự phối hợp đầy đủ từ địa phương gây cản trở giám định.
4	Thiếu giám định viên và tổ chức tại địa phương	Hệ thống giám định viên chưa được kiện toàn, dẫn đến nhiều vụ việc phải chuyển lên Bộ do địa phương từ chối thực hiện.
5	Hồ sơ, tài liệu không đầy đủ	Một số cơ quan trưng cầu không cung cấp kịp thời tài liệu, thông tin cần thiết, hoặc việc bổ sung hồ sơ kéo dài, gây chậm tiến độ giám định.
6	Quan điểm không thống nhất giữa các cơ quan tổ tụng	Sự không đồng thuận về việc cần giám định hoặc đánh giá kết luận làm tăng khối lượng công việc, kéo dài thời gian giải quyết vụ án.
7	Áp lực tâm lý và thiếu điều kiện hỗ trợ	Trách nhiệm pháp lý cao gây áp lực tâm lý cho giám định viên. Họ làm việc kiêm nhiệm, thiếu công cụ hỗ trợ, đào tạo và hướng dẫn cần thiết.
8	Vấn đề về chi phí và kinh phí	Thiếu cơ chế rõ ràng về chi phí cho giám định viên, như công tác phí, chi phí tham dự phiên tòa. Việc thanh toán kinh phí không kịp thời gây khó khăn cho giám định viên.

## 6. Đề xuất giải pháp trong tổ chức, hoạt động, và quản lý giám định tư pháp lĩnh vực tài nguyên - môi trường

### 6.1. Hoàn thiện quy định pháp luật

Quy định rõ phân cấp thẩm quyền tiếp nhận, thực hiện trưng cầu giám định giữa trung ương và địa phương, như đã được đề cập trong Thông tư liên tịch do Bộ Công an soạn thảo.

Sửa đổi Luật Giám định tư pháp để làm rõ trách nhiệm tổ chức, cá nhân trong việc tham gia tố tụng nhằm giải thích quá trình, kết quả giám định, đảm bảo tính khách quan.

Nâng cao vai trò các cơ quan giám định địa phương, đẩy mạnh xã hội hóa, mở rộng lĩnh vực thành lập văn phòng giám định tư pháp ngoài công lập, đặc biệt trong lĩnh vực đất đai và môi trường.

Quy định thời gian giám định phù hợp với các lĩnh vực phức tạp; sửa đổi quy định về chi

phí, bồi dưỡng và thanh toán kinh phí giám định kịp thời.

Hoàn thiện các điều kiện bảo đảm cho giám định viên, tổ chức giám định tư pháp hoạt động hiệu quả.

Tăng cường tổ chức đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ giám định tư pháp cho cán bộ các cấp.

### 6.2. Đối với cơ quan trưng cầu

Xác định rõ nội dung, lĩnh vực giám định phù hợp với chức năng, nhiệm vụ của Bộ Tài nguyên và Môi trường theo quy định tại Khoản 2 Điều 21 và Khoản 4 Điều 25 Luật Giám định tư pháp. Cần đảm bảo nội dung trưng cầu rõ ràng, chính xác và trao đổi với các cơ quan liên quan trước khi ra quyết định giám định.

Tăng cường phối hợp và trao đổi giữa cơ quan trưng cầu và cơ quan giám định, đảm bảo sự thống nhất trong nội dung giám định và cung cấp kịp thời tài liệu, thông tin phục vụ tiến độ

giám định.

Đảm bảo việc tạm ứng và thanh toán kinh phí giám định kịp thời, bao gồm cả chi phí đo đạc, phân tích mẫu trước khi có kết luận giám định.

Các địa phương cử giám định viên tư pháp hoặc tổ chức giám định theo vụ việc theo yêu cầu của cơ quan tố tụng, đảm bảo việc bổ nhiệm và công bố danh sách giám định viên tư pháp theo quy định của Luật Giám định tư pháp.

### **6.3. Bổ sung Thông tư số 15/2021/TT-BTNMT để cải thiện giám định tư pháp trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường, với các nội dung chính như sau**

Phân định rõ việc trưng cầu giám định: Giám định viên, tổ chức, cá nhân theo vụ việc trong danh sách công bố của Bộ và giám định do Bộ trưng cầu.

Rút gọn thời gian phân công: Lãnh đạo Bộ phân công đơn vị thực hiện giám định sau khi nhận văn bản trưng cầu và thông báo đến cơ quan trưng cầu.

Quy định về từ chối giám định: Việc từ chối phải có căn cứ rõ ràng, dẫn chiếu quy định pháp luật để tránh việc báo cáo nhiều lần, ảnh hưởng đến tiến độ.

Nâng cao trách nhiệm người đứng đầu: Các đơn vị phải chủ động, tích cực phối hợp để bảo đảm tiến độ và chất lượng kết luận giám định.

Bổ sung quy định về phối hợp: Trách nhiệm liên hệ và phối hợp với cơ quan trưng cầu trong quá trình giám định.

**Đóng góp của từng tác giả trong bài báo:** Xây dựng ý tưởng nghiên cứu: Doãn Hà Phong; Tổng hợp tài liệu: Tạ Thu Hằng; Phân tích tài liệu, viết bản thảo bài báo: Tạ Thu Hằng; Chỉnh sửa bài báo: Doãn Hà Phong, Tạ Thu Hằng.

**Lời cảm ơn:** Các tác giả bài báo chân thành cảm ơn sự hỗ trợ của Nhiệm vụ “Nghiên cứu xây dựng danh mục quy chuẩn kỹ thuật các lĩnh vực thuộc bộ tài nguyên và môi trường phục vụ công tác giám định tư pháp”, mã số: TNMT.2023.996.02 do Viện Khoa học Khí tượng Thủy văn và Biến đổi Khí hậu chủ trì, đã cung cấp nguồn số liệu cho chúng tôi thực hiện nghiên cứu này.

**Lời cam đoan:** Tập thể tác giả cam đoan bài báo này là công trình nghiên cứu của mình, chưa từng công bố trước đó, không sao chép, đạo văn; không có sự tranh chấp lợi ích trong nhóm tác giả.

### **Tài liệu tham khảo**

1. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2012), *Luật tài nguyên nước Số 17/2012/QH13 ngày 21 tháng 6 năm 2012*.
2. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2013), *Luật đất đai, Số 45/2013/QH13, ngày*

29 tháng 11 năm 2013.

3. Chính phủ nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2023), *Nghị định số 10/2023/NĐ-CP về việc sửa đổi, bổ sung các nghị định liên quan đến quản lý tài nguyên và môi trường.*
4. Chính phủ nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2023), *Nghị định số 02/2023/NĐ-CP quy định về quản lý và bảo vệ tài nguyên nước.*
5. Chính phủ nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2023), *Nghị định số 22/2023/NĐ-CP về sửa đổi quy định quản lý môi trường.*
6. Thủ tướng Chính phủ (2023), *Quyết định số 06/2023/QĐ-TTg về việc thí điểm chuyển đổi mục đích sử dụng đất trồng lúa.*
7. Chính phủ nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2023) *Dự thảo Nghị định sửa đổi, bổ sung Nghị định số 40/2016/NĐ-CP về quản lý tài nguyên và môi trường biển và hải đảo.*
8. Bộ Tài nguyên và Môi trường (2023) *Thông tư số 02/2023/TT-BTNMT về cấp Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất và hồ sơ địa chính.*
9. Bộ Tài nguyên và Môi trường (2023), *Báo cáo rà soát và đề xuất sửa đổi, bổ sung các quy định pháp lý trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường.*
10. Bộ Tài nguyên và Môi trường (2023), *Quyết định số 190/QĐ-BTNMT về việc xử lý các vụ việc giám định tư pháp trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường.*
11. Bộ Tài nguyên và Môi trường (2023), *Quyết định số 271/QĐ-BTNMT về việc đảm bảo kế thừa và liên tục trong xử lý các vụ việc giám định.*
12. Bộ Tài nguyên và Môi trường (2023), *Quyết định số 708/QĐ-BTNMT về công bố danh sách các tổ chức và cá nhân được phân công nhiệm vụ giám định tư pháp.*
13. Bộ Tài nguyên và Môi trường (2023), *Báo cáo về số lượng vụ việc trưng cầu giám định trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường (2022-2023).*
14. Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng và tiêu cực (2023), *Quyết định trưng cầu giám định số 47/QĐ-ANĐT-Đ3 và chỉ đạo xử lý các vụ việc giám định quan trọng.*
15. Bộ Tài nguyên và Môi trường (2021), *Thông tư 15/2021/TT-BTNMT về hướng dẫn giám định tư pháp trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường.*
16. Bộ Tài nguyên và Môi trường (2023), *Báo cáo tình hình công tác giám định tư pháp trong lĩnh vực tài nguyên và môi trường.*
17. Bộ Tài nguyên và Môi trường (2023), *Đề xuất cải cách quy trình và tăng cường năng lực giám định viên tại các địa phương.*

## CHALLENGES AND SOLUTIONS IN ORGANIZATION, OPERATION, AND MANAGEMENT OF JUDICIAL EXPERTISE IN THE FIELD OF NATURAL RESOURCES AND ENVIRONMENT

Doan Ha Phong, Ta Thu Hang

*The Viet Nam Institute of Meteorology, Hydrology and Climate Change*

*Received: 9/01/2025; Accepted: 20/01/2025*

**Abstract:** *This article undertakes a comprehensive analysis of the predominant challenges associated with judicial expertise, particularly focusing on the complexities in the organization, operation, and management of judicial expertise activities within the field of natural resources and environment. A significant obstacle identified is the escalation in the volume of cases necessitating judicial expertise, which increased from 74 cases in 2022 to 97 cases within the first ten months of 2023. These cases are mainly related to land, mineral*



resources, and environmental issues, requiring a high degree of precision and transparency in the judicial expertise conclusions.

Nevertheless, the judicial expertise process is still characterized by a lack of standardization, ineffective coordination among competent authorities, and a notable shortage of qualified judicial expert at the local level. Furthermore, the existing work pressure exacerbates delays in case processing, thereby complicating the operations of both judicial expertise and litigation agencies. To address these challenges, the article proposes several key solutions, including the enhancement of legal frameworks, the clear decentralization of responsibilities between central and local authorities, and the strengthening of the role of local judicial expertise agencies. Additionally, it is imperative to prioritize the capacity building of judicial expertise personnel, ensuring adherence to professional standards in judicial expertise, and promoting the socialization of judicial in the field of land and environment.

The article underscores the necessity of improving legal regulations, enhancing inter-agency coordination, and introducing regulations pertaining to the refusal of judicial expertise or enhancing the accountability of the heads of judicial expertise units. The improvement of these elements is anticipated to improve the efficiency of the judicial expertise processes, mitigate delays, and increase the accuracy in handling complex cases in the field of natural resources and the environment.

**Keywords:** Legal, assessment, judicial, natural resources and environment, request.